

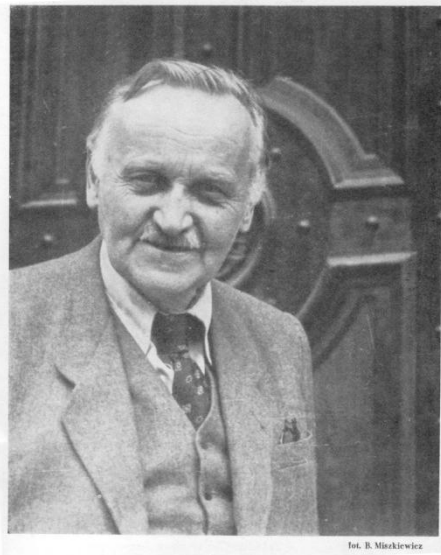
**Jak badać standard życia.
Rzecz o zapoznanych możliwościach badawczych**

Michał Kopczyński
Wydział Historii
Uniwersytetu Warszawskiego

Czym dysponujemy?

- **Monetarne mierniki standardu życia**
- Indeksy płac realnych
- PKP per capita
- Miary nierówności w podziale dochodu społecznego
- **Hybrydowe mierniki standardu życia**
- Wskaźnik rozwoju społecznego (Human Development Index, HDI)
- Wskaźnik ubóstwa społecznego (Human Poverty Index, HPI)
- **Mierniki niemonetarne**
- Uproszczony wskaźnik rozwoju społecznego (Basic Capabilities Index, BCI)
- Miary śmiertelności
- Wskaźnik DALY (disability-adjusted life years)
- Wysokość ciała i masa ciała (Body Mass Index, BMI)

Jan Czekanowski

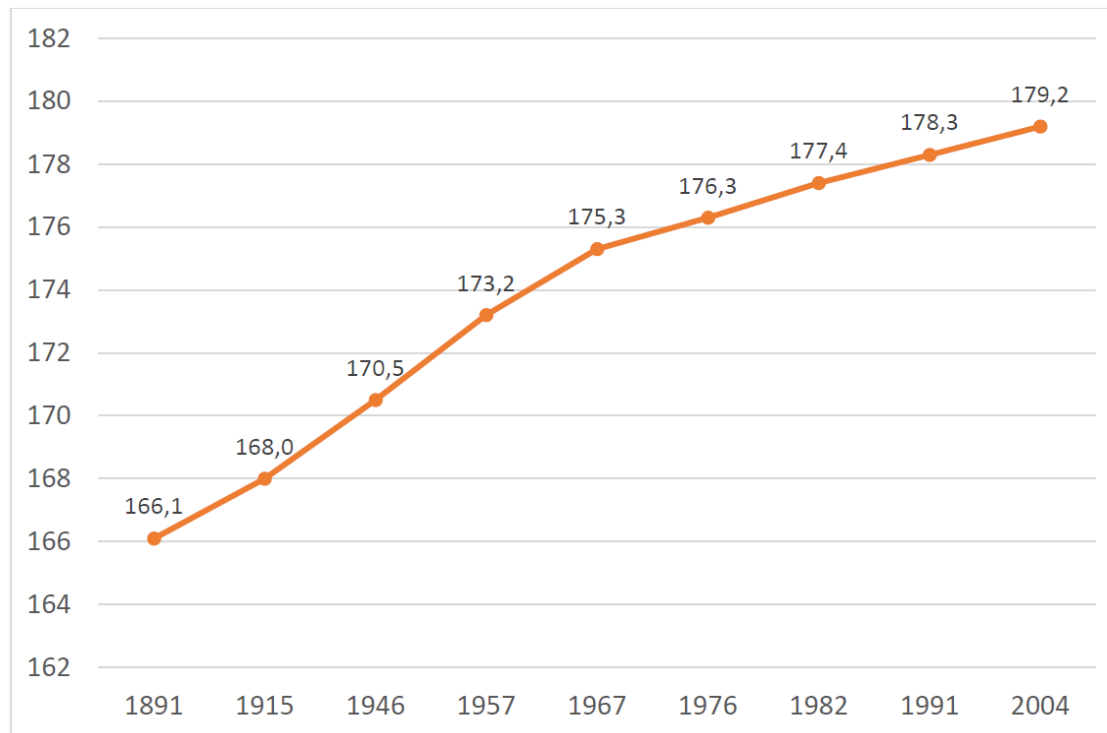
Wreszcie należy jeszcze podnieść, że w świetle tu otrzymanych wyników materiały komisji poborowych, dotychczas na ogół niedoceniane, podnoszą się do kategorii pierwszorzędnych źródeł. Wydanie tych materiałów musi stanowić zasadniczy dezyderat, nie tylko antropologów i socjologów, ale też i badaczy historii gospodarczej.

Dlaczego wysokość ciała?

- Każdemu osobnikowi przypisany jest pewien górny, teoretycznie przez niego osiągalny pułap ostatecznej wysokości ciała, zależny wyłącznie od genotypu tego osobnika. Ów pułap to wysokość ciała, którą osobnik mógłby osiągnąć w optymalnych dla jego wzrastania warunkach, tzn. gdyby jego wzrastania nie hamowały żadne deficyty środowiskowe, takie jak niedobory ilościowe lub jakościowe w żywieniu, nadmierne w stosunku do żywienia wydatki energetyczne, niedostatki wypoczynku, choroby, niektóre rodzaje stresów psycho-nerwowych.*
- T. Bielicki, A. Szklarska, Z. Welon, C. Brajczewski, Nierówności społeczne w Polsce: antropologiczne badania poborowych w trzydziestolecie 1965-1995, Wrocław 1997, s. 13.*

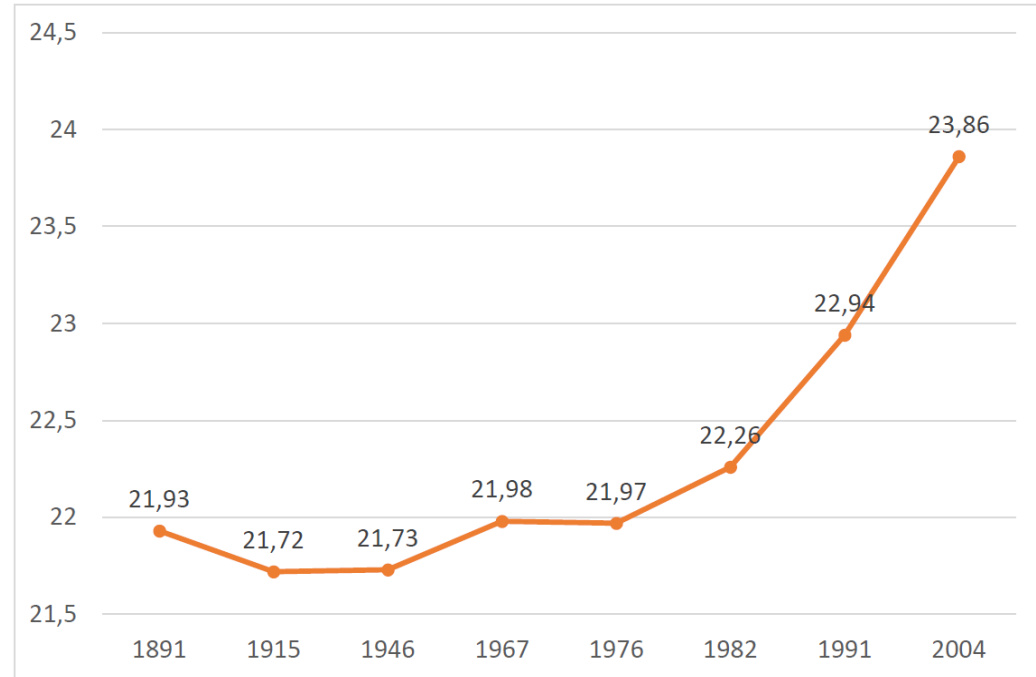
Ewolucja wysokości ciała w Polsce, 1913-2023

Rok urodzenia	Wysokość w cm	Przyrost cm/dekadę
1891	166,1	-
1915	168,0	0,8
1946	170,5	0,8
1957	173,2	2,4
1967	175,3	2,1
1976	176,3	1,1
1982	177,4	1,8
1991	178,3	1,0
2004	179,2	0,7

Ewolucja BMI w wieku 19-21 lat, Polska 1913-2023

Rok urodzenia	BMI
1891	21,93
1915	21,72
1946	21,73
1957	-
1967	21,98
1976	21,97
1982	22,26
1991	22,94
2004	23,86

Ewolucja nierówności w wysokości ciała w Polsce w XX wieku

Rok urodzenia	Wieś, rolnik	Duże miasto robotnik wyk.	Duże miasto prac. Umysłowy	Duże miasto Specjalista	Rozstęp
1904-06	166,0	167,9	170,2	172,8	6,8
1946	169,6	171,9	173,4	174,5	4,9
1967	173,7	175,7	176,9	177,2	3,5
1976	175,3	177,0	178,0	179,3	4,0
1982	175,8	177,9	179,2	179,5	3,7
1991	177,2	179,0	179,3	179,9	2,7

Konkluzje

- Czy statystyka publiczna może być pomocna?
- - publikacja w określonych okresach (co 5, 10 lat?) zbiorczych danych o wysokości i masie ciała 19-letnich poborowych z podziałem według województw oraz dużych miast i wsi.
- - publikacja w określonych okresach (co 5, 10 lat?) danych dotyczących wysokości i masy ciała uczniów szkół wedle typów szkół, województw, dużych miast i wsi.
- Czy to tylko myślenie życzeniowe?